

Claes Thunblad
Stadsmiljö
08-508 263 71
claes.thunblad@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2008-02-12

Stockholm Ren och Vacker, lägesrapport 3 under perioden 2007-2009

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner lägesrapporten
2. Trafik- och renhållningsnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Ted Ell
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget 2007 för Stockholms stad och inriktning för 2008 och 2009 den 8 december 2006 gett trafik- och renhållningsnämnden samordningsuppdraget att göra Stockholm till en ren och vacker stad.

En första lägesrapport för projekt Stockholm Ren och Vacker lades fram för beslut i trafik- och renhållningsnämnden 2007-04-03. Rapporten innehöll förslag till en rad åtgärder för stärkt renhållning, renare och vackrare stadsmiljö, samt förbättrad klottersanering.

I lägesrapport 2, som godkändes av trafik- och renhållningsnämnden den 23 oktober 2007, redogörs för genomförandet av föreslagna åtgärder, samt uppfyllnadsgrad av de uppdrag som getts i budgeten för 2007.

I följande lägesrapport föreslås en långsiktig strategi för det fortsatta arbetet inom ramen för Stockholm Ren och Vacker.

Den frekvenshöjning av renhållningen som genomfördes i innerstaden våren och sommaren 2007 bibehålls under kommande år, förutsatt att planlagd budget för snöröjning inte överskrids. Långsiktigheten garanteras genom den totala översyn av driftnivån som görs i samband med ny driftupphandling våren 2008.

Arbetet med fokusområden i samverkan med näringslivet utökas och projekttiden för dessa områden förlängs.

Parallellt med ökad maskinstädning och tätare papperskorgstömning stärks de manuella skräpplockinsatserna. Ett 60-tal personer kommer under våren 2008 utbildas till Stockholmsvärdar med uppgift att hålla rent och snyggt på gator, torg- och parkmark, samt guida och bemöta allmänheten.

Den förstärkning och utökning av verksamheten gällande klottersanering som genomförts under 2007 fortgår. En långsiktig ambitionshöjning säkerställs i den upphandling av klottersanering som genomförs med utgångspunkt i Stockholms Stads policy mot klotter och annan skadegörelse. Centraliseringen av ansvaret för klottersanering till enheten mot klotter på trafikkontoret fullföljs för att möjliggöra samordningsvinster och ökad effektivitet.

Trafikkontoret tar inför våren 2008 fram en kommunikativ strategi för åren 2008-2010. Grunden för strategin är en "stockholmsmodell" för kommunikation om nedskräpning och renhållning med tydlig stockholmsprägel och lokalförankring. De fyra driftsrelaterade effektmål som legat som grund för kampanj Stockholm Ren och Vacker kompletteras med frågeställningar som bättre mäter de kommunikativa målen.

I samarbete med Statistiska centralbyrån SCB kommer trafikkontoret dessutom att genomföra faktiska mätningar av nedskräpning två gånger per år.

Trafikkontoret har under hösten 2007 tagit fram ett webbaserat system som möjliggör mätning av 24-timmarsregeln, saneringsmängd, bilddokumentation m.m. En sammankoppling av detta webbgränssnitt och stadens system för felanmälningar skall också prövas för att möjliggöra exakt uppföljning av 24-timmarsreglerna gällande renhållning.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget för Stockholms stad den 8 december 2007 gett trafik- och renhållningsnämnden samordningsuppdraget att göra Stockholm till en ren och vacker stad. Uppdraget tydliggjordes genom att verksamheten i renhållningsnämnden, samt ansvaret för gatuskötsel och markupplåtelse i stadsdelsnämnderna överfördes till trafik- och renhållningsnämnden. Trafik- och renhållningsnämnden fick också ökat budgetanslag och kostnader för insatser med att göra Stockholm rent och tryggt inarbetades i budget.

I Stockholms stads budget för 2008 med inriktning för 2009 och 2010 ligger uppdraget fast.

En första lägesrapport för projekt Stockholm Ren och Vacker lades fram för beslut i trafik- och renhållningsnämnden 2007-04-03. Rapporten innehöll förslag till en rad åtgärder för stärkt renhållning, renare och vackrare stadsmiljö, samt förbättrad klottersanering. Med stöd i budget föreslogs också åtgärder för ökad samverkan med såväl förvaltningar och bolag inom Stockholms stad som med offentliga och privata aktörer utanför Stockholms stad.

I lägesrapport 2 redogörs för genomförandet av föreslagna åtgärder, samt uppfyllnadsgrad av de uppdrag som getts i budgeten för 2007. Trafik- och renhållningsnämnden godkände rapporten den 23 oktober 2007.

Stadens budget ger en tydlig signal om att satsningen för en ren, vacker och trygg stad är ett långsiktigt mål för den politiska majoriteten i Stockholms stad. I följande lägesrapport föreslås därför en långsiktig strategi som omfattar insatser för ökad renhållning, ett helhetsgrepp för att minska klotter och annan skadegörelse, en långsiktig kommunikationsstrategi, samt regelbundna mätningar och undersökningar som påvisar såväl faktiska resultat av verksamheten som stockholmarnas upplevelse av en renare och vackrare stad.

Renare stadsmiljö, stärkt renhållning

Den frekvenshöjning av renhållningen som genomfördes i innerstaden våren och sommaren 2007 bibehålls under kommande år, förutsatt att planlagd budget för snöröjning inte överskrids. Långsiktigheten garanteras genom den totala översyn av driftnivån som görs i samband med ny driftupphandling våren 2008. I samband med upphandlingen förstärks också renhållningen på de mest frekventerade områdena i ytterstaden.

Insatserna med spolning av de innerstadsgator som är särskilt utsatta för nedskräpning fortgår, då utvärderingen av 2007 års försök visar på positiva effekter.

Baserat på den kartläggning av stadens samtliga papperskorgar som genomförts 2007 påbörjas ett successivt förnyelsearbete under 2008. En Stockholmsmodell av

papperskorgar är under framtagande och skall beaktas vid utbyte och kompletteringar. En översyn över stadens avtal gällande reklam har påbörjats, möjligheten till tjänster och nyttigheter för staden i samband med kommande avtalsskrivningar skall prövas.

Parallellt med ökad maskinstädning och papperskorgstömning stärks de manuella skräpplockinsatserna. Manuella plockare anställs i dag både av trafikkontoret, av driftentreprenören och av privata fastighetsägare i samband med olika samverkansinsatser inom ramen för projekt Stockholm Ren och Vacker. Manuella plockinsatser är helt avgörande för upplevelsen av en renare och vackrare stad, då det under dagtid ej är möjligt att maskinstäda frekventerade gatu- och gångstråk. Dessa insatser visualiserar också stadens renhållningsarbete och påminner om vikten av att inte skräpa ned.

Trafikkontoret anser att detta arbete bör prioriteras och utvecklas under kommande år. Ett 60-tal manuella plockare kommer därför att under våren 2008 erbjudas utbildning som bland annat omfattar Stockholmskunskap och bemötande av allmänhet. Utbildningen som genomförs i samarbete med Stockholm Visitors Board och licensierar Stockholmsvärdar. Utöver kunskapen om att hålla Stockholm rent och vackert ska värdarna ge information om sevärdheter, pågående evenemang och kunna guida inom sitt geografiska ansvarsområde. Stockholmsvärdarna ska också ges möjlighet till ytterligare kompetensutveckling under kommande år, vilket exempelvis omfattar kunskap om första hjälpen. Utbildningsprojektet ska utvärderas hösten 2008 för beslut om eventuell utökning.

Arbetet med fokusområden i samverkan med näringslivet utökas och projekttiden för dessa områden förlängs. City delas in i fem olika områden och privata näringsidkare inbjuds att bilda arbetsgrupper i vart och ett av dessa områden, med ansvar för projektet. I stadsdelen Södermalm sätts särskilt fokus på Gamla stan och Slussen och i samverkan med fastighetsägarna i Kista utgör även detta utvecklingsområde fokus för Stockholm Ren och Vacker.

Varje fokusområde gör under våren 2008 en insatsbeskrivning med tydlig fördelning av det ekonomiska ansvaret. Insatserna bör omfatta ökad renhållning och klottersanering, kampanjinsatser och involvera en stor grupp näringsidkare inom fokusområdet. Även berörda stadsdelsförvaltningar har ett tydligt ansvar för arbetet inom fokusområdet. Både staden och näringsidkarna bidrar med ekonomiska insatser som ökar attraktiviteten i fokusområdet under projekttiden och på längre sikt. Arbetet inom stadens fokusområden bör pågå årligen från april/maj till och med september. Målsättningen är att årligen utöka antalet fokusområden och därmed också näringslivets samverkan med staden i renhållningsfrågor.

Trafikkontoret och närpolisen i city har inlett ett samarbete med syfte att möta det växande problemet med så kallade storsäckar. Ett brev till samtliga storsäcksföretag har skickats ut under hösten 2007, med information om de tillståndskrav som krävs på

offentlig mark. Vidare ses stadens villkor för markupplåtelse, som bifogas polistillståndet, över och kraven för den som nyttjar storsäckarna tydliggörs. Polisen kommer också att utöka sina insatser för att motverka brott mot ordningslagen.

Baserat på det avtal som finns mellan staden och förpacknings- och tidningsinsamlingen, om att bygga ut systemet med återvinningsstationer pågår arbetet med att anvisa platser för en sådan utbyggnad.

När det gäller insatserna mot skadedjur fattade trafik- och renhållningsnämnden den 23 oktober 2007 beslut om en särskild handlingsplan för ett aktivare skadedjursarbete.

Klotter och annan skadegörelse

Den 1 maj 2007 överfördes ansvaret för klottersanering från stadsdelsnämnderna till trafik- och renhållningsnämnden. En särskild enhet mot klotter har bildats inom ramen för avdelningen Stadsmiljö på trafikkontoret med ett övergripande ansvar för bekämpningen av klotter. Enheten har under hösten 2007 övertagit ansvaret för klottersanering av samtliga trafikkontorets anläggningar och ansvarar också från årsskiftet för saneringen av Konstrådets anläggningar. I samband med ny upphandling våren 2008 inbjuds samtliga förvaltningar inom staden, med ett driftansvar för anläggningar, att avtala om förvaltningsövergripande ansvarsöverföring för klottersanering.

Med start våren 2007 har trafikkontoret förstärkt verksamheten gällande klottersanering betydligt. I dag sker en kontinuerlig rondering av kontorets samtliga konstbyggnader över hela staden och en stadsdelsvis nollställning av trafikskyltar, signal- och belysningsanläggningar har påbörjats. Samarbete med Fortum, gällande sanering omfattar i dag tre stadsdelar i staden. Fortum kommer inför våren 2008 utvärdera samarbetet för beslut om eventuell utökning. För att möjliggöra samordningsvinster i större geografiska områden har Trafikkontoret också uppvaktat Vägverket, Banverket och SL angående samordnad klottersanering med start våren 2008.

En ny upphandling av klottersanering är utannonserad, med kontraktsskrivning våren 2008. Upphandlingen baseras på en tydlig ambitionshöjning i verksamheten med utgångspunkt i Stockholms Stads policy mot klotter och annan skadegörelse.

Trafikkontoret har också i samverkan med fastighetskontoret anlitat väktare under sommaren 2007, som under helger bevakat särskilt utsatta områden på Södermalm. Väktarinsatserna har resulterat drygt 50 gripanden. Samtliga gripanden är anmälda till polisen för fortsatt utredning.

Arbetet med att bekämpa klotter har också resulterat i att stadens polisanmälningar angående skadegörelse ökat markant. Detta faktum har påvisat stora brister i såväl hanteringen av, som nivåerna för, skadeståndsanspråk. Våren 2008 tas därför ett samlat

ärende angående skadestandsfrågor gällande klotter och skadegörelse fram för beslut i trafik- och renhållningsnämnden.

Sedan januari 2007 leder trafikkontoret arbetet i den samverkansgrupp mot klotter som består av ett fyrtiotal representanter för olika offentliga och privata huvudmän i Stockholms stad och län.

Inom ramen för samverkansgruppen har representanter från samtliga stadsdelsförvaltningar erbjudits en utbildning kring subkulturen klotter. Under våren 2008 genomförs utbildningsinsatser riktade till personal i grundskolan. En film kring subkulturen graffiti kommer också att kunna erbjudas aktörer inom eller utanför Stockholms stad som söker information om problematiken kring klotter och skadegörelse. Arbetet med att ta fram ett samlat handlingsprogram mot klotter för staden påbörjades under 2007 och beräknas vara klart för beslut i berörda nämnder under våren 2008.

Genomförandet av Affischplats Stockholm, med 100 nya friaaffischeringsanläggningar i innerstaden, fortgår. Cirka 40 belysta anläggningar ställdes ut under hösten 2007 och cirka ytterligare ett 30-tal beräknas vara på plats tidigt under våren 2008. Några av anläggningarna kräver ny placering, då dagens placering ej möjliggör framdragningen av el. Dessa upplåtelseärenden bör skyndsamt behandlas. En utvidgning av Affischplats Stockholm planeras för att minska problemen med illegal affischering.

Trafikkontoret har tillsammans med polisen, säkerhetsföretag och City i Samverkan samverkat kring nedrivning av illegalt uppsatta affischer. Denna samverkan planeras att fortsätta. Den utökade klottersaneringen har också resulterat i en ökad borttagning av affischer och stickers på stadens anläggningar.

Trafikkontoret har också gett stadens juridiska avdelning i uppdrag att se över lagstiftningen gällande nedtagande av illegalt uppsatta banderoller och skyltar. Syftet är att ge staden ett stöd i lagen för att hantera denna typ av skadegörelse.

Kampanj Stockholm Ren och Vacker

Trafikkontoret kommer att fortsatt årligen kommunicera Stockholm Ren och Vacker i publika kampanjer. Därtill kommer en mängd mindre event, samarbetsprojekt och webbaktiviteter. För att få bästa effekt av insatserna tar trafikkontoret inför våren 2008 fram ett kommunikativt koncept för åren 2008-2010.

Det finns en stor mängd kunskap om nedskräpning och människors attityder och beteenden. Kontoret önskar ta detta som utgångspunkt för att skapa en "stockholmsmodell" för kommunikation om nedskräpning och renhållning. Målsättningen är att ta fram ett koncept med tydlig stockholmsprägel och lokalförankring, gärna med både innerstads- och ytterstadstema.

Undersöknings- och statistikkontoret, USK, har i flera års tid ställt frågor kring till stockholmarna gällande renhållning och klotter. Denna driftsrelaterade undersökning har också utgjort grunden för de kommunikativa målen för kampanjen Stockholm Ren och Vacker.

Inför 2008 års undersökning kommer de fyra, driftsrelaterade effektmålen ligga fast. Men trafikkontoret tar också fram frågeställningar som bättre mäter de kommunikativa målen. Underlaget till mätningen bör dessutom kompletteras med näringslivets och turisternas syn på dessa frågor. Som komplement till undersökningen bör också en internationell jämförelse gällande renhållning göras.

I samarbete med Statistiska centralbyrån SCB kommer trafikkontoret dessutom att genomföra faktiska mätningar av nedskräpning två gånger per år.

Även målgruppen för de större kampanjerna omformuleras. Primär målgrupp för det fortsatta kommunikationsarbetet blir män och kvinnor i åldern 18-50 år som går att påverka, dvs de som vet att de gör fel när de skräpar ned men ändå väljer att göra det.

Tidigare års kampanjers fokus på stadens insatser för en ren och vacker stad ska förskjutas mot medborgarens eget ansvar och bidrag till ett renare Stockholm. Kontoret planerar att längre fram tydligare lyfta vår felanmälanfunktion Driftcentralen i kommunikationsinsatserna.

De tydliga mål i budget för 2008 gällande Stockholm Ren och Vacker ställer höga krav på resultatredovisning. Trafikkontoret har under hösten 2007, i samverkan med en av driftentreprenörerna med ansvar för klottersanering, tagit fram ett webbaserat system som möjliggör mätning av 24-timmarsregeln, saneringsmängd, bilddokumentation m.m. I samband med ny upphandling av klottersanering våren 2008 möjliggörs löpande resultatredovisning över hela staden.

Avdelningen för stadsmiljö och stadens driftcentral har vidare ansökt om projektmedel hos stadsledningskontoret för att utveckla nuvarande workflowsystem, döpt "Kopplet", som hanterar samtliga felanmälningar som görs till staden. En sammankoppling av "Kopplet" och ett webbgränssnitt skall då också prövas för att möjliggöra exakt uppföljning av 24-timmarsreglerna gällande renhållning.

Trafikkontorets synpunkter och förslag

Kommunfullmäktiges beslut om att stärka budgeten för drift- och underhåll, samt att avsätta 18 miljoner för 2007 och 15 miljoner kronor för 2008 för särskilda satsningar inom ramen för Stockholm Ren och Vacker har varit avgörande för att realisera de uppdrag som anges i budget. Eftersom driftsbudgeten omfattar hela kalenderåret ger

kostnaden för vinterväghållningen förutsättningen för de planerade renhållningsinsatserna under våren och sommaren 2007.

Trafikkontoret anser att ansvarsöverförandet från stadsdelsnämnderna till trafik- och renhållningsnämnden gällande gatudrift, klottersanering och parkinvesteringar bidragit till såväl kostnadseffektivitet som förstärkningar av verksamheten. Trafikkontoret ser också ett beslut om ansvarsöverföring av parkdriften som viktig åtgärd för att stärka måluppfyllelsen gällande en renare och vackrare stad.

Stadens policy mot klotter och annan skadegörelse, samt samordningsansvaret för stadens insatser mot klotter har föranlett omorganisation på trafikkontoret, samt tydliga prioriteringar i budget. Trafikkontoret anser dock att de socialt förebyggande och utbildningsmässiga insatserna som krävs för att långsiktigt minska problemet med klotter bör formuleras i tydligare uppdrag till berörda förvaltningar. Den handlingsplan som tas fram under våren 2008 bör därför innehålla tydliga uppdrag till stadens olika verksamheter, samt sändas på remiss inom staden.

Vidare ser trafikkontoret ett stort värde i att arbetet för en renare och vackrare stad bli en långsiktig satsning i ett Stockholm som växer. Detta förutsätter långsiktiga resursförstärkningar, tydliga målbeskrivningar och att såväl stadens förvaltningar och bolag, som privata näringsidkare deltar i arbetet.

Trafikkontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden godkänner denna lägesrapport, samt överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Slut